

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 2, część 1 liceum

Podstawowe zasady oceniania reguluje Wewnątrzszkolny System Oceniania znajdujący się w Statucie Liceum Ogólnokształcącego Zespołu Szkół Sportowych w Ełku.

Cele oceniania:

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
2. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
3. Dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom), nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i uzdolnieniach ucznia.
4. Wykorzystywanie osiągnięć uczniów do planowania pracy dydaktycznej nauczyciela.

Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

1. wypowiedzi pisemne (sprawdzian wiadomości i umiejętności, test, praca klasowa, test czytania ze zrozumieniem, rozprawka, analiza i interpretacja wiersza, sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu, pisemne prace domowe lub na lekcji itp.);
2. wypowiedzi ustne (sprawozdanie z lektury, odpowiedź z trzech ostatnich tematów, wypowiedź na lekcji, recytacja, wypowiedź ustna typu maturalnego itp.);
3. aktywność na zajęciach (praca indywidualna, praca w grupach itp.);
4. zadania praktyczne (projekty, albumy, prezentacje multimedialne, plakaty itp.).

Podstawowe zasady organizacji pracy:

1. Uczeń ma prawo do pomocy i konsultacji w zakresie czynności związanych z uczeniem się treści programowych i podejmowanych przez siebie form aktywności nadobowiązkowej.
2. W przypadku licznych nieobecności na lekcjach (usprawiedliwionych lub nieusprawiedliwionych) uczeń ma obowiązek zaliczyć omawiany materiał w sposób ustalony z nauczycielem przed wystawieniem oceny śródrocznej lub końcoworocznej.

3. Nauczyciel określa indywidualne sposoby nagradzania i karania uczniów, biorąc pod uwagę dany zespół klasowy i uwzględniając motywującą rolę oceny.
4. Dwa razy w semestrze uczeń może bez konsekwencji zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów, prac klasowych czy omawiania lektury). W uzasadnionych sytuacjach losowych – na prośbę rodziców lub wychowawcy – nauczyciel może odstąpić od bieżącej oceny wiadomości i umiejętności ucznia oraz kontroli pracy domowej, jeżeli uzna nieprzygotowanie się ucznia do zajęć za usprawiedliwione.
5. Uczeń, aby otrzymać ocenę pozytywną na semestr lub koniec roku, powinien uzyskać pozytywne oceny ze wszystkich zaplanowanych w ciągu roku szkolnego sprawdzianów wiadomości. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może odstąpić od tego wymogu.
6. Jeżeli uczeń nagminnie opuszcza zapowiedziane sprawdziany lub nie korzysta ze stwarzanych mu możliwości uzyskania lub poprawy ocen, nauczyciel traktuje te prace tak, jakby uczeń uzyskał zero punktów i otrzymał ocenę niedostateczną.
7. Jeżeli w czasie sprawdzianów, prac klasowych czy kartkówek uczeń korzysta z niedozwolonej pomocy, to otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.
8. Jeśli uczeń bez usprawiedliwionego powodu oddaje do sprawdzenia pracę domową tydzień po ustalonym przez nauczyciela terminie, może za nią uzyskać najwyżej ocenę dostateczną. Nieoddanie pracy domowej w ciągu 2 tygodni nauczyciel traktuje tak, jakby uczeń uzyskał zero punktów i otrzymał ocenę niedostateczną.
9. W przypadku gdy uczeń uzyskał warunkowo promocję do klasy programowo wyższej, nauczyciel ustala z nim w formie kontraktu zakres materiału i sposób jego zaliczenia tak, aby uczeń mógł nadrobić zaległości.

Wymagania ogólne na poszczególne oceny:

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem, zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,

- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,

- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocenę dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocenę niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY – klasa 2 część 1

Dział	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Romantyzm	• wyjaśnia pojęcia <i>romantyzm, irracjonalizm, naród, indywidualizm, młodość, bunt, ludowość</i> • wskazuje wydarzenia wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego • wyjaśnia pojęcia <i>subiektywizm, idealizm, teza, antyteza, synteza</i> • wskazuje filozofa, którego poglądy są reprezentatywne dla epoki • wyjaśnia pojęcia <i>pejzaż, ogród romantyczny</i> • rozpoznaje pejzaż i ogród romantyczny na przykładach • wskazuje najważniejsze dzieła sztuki romantycznej • wyjaśnia pojęcia <i>ballada, poeci jezior</i> • czyta ze zrozumieniem, zamieszczone w podręczniku wiersze Williama Wordswortha • omawia treść utworów angielskiego poety • wyjaśnia pojęcia <i>ballada, świat ponadmysłowy, światopogląd empiryczny</i> • relacjonuje treść ballady	• wyjaśnia pojęcia <i>panteizm, orientalizm, preromantyzm, burza i napór</i> • wskazuje i objaśnia daty wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego oraz europejskiego • wyjaśnia pojęcia <i>metafizyka, mesjanizm</i> • charakteryzuje ogólne tendencje filozoficzne epoki • czyta ze zrozumieniem fragment dzieła Hegla <i>Wykłady z filozofii dziejów</i> • wyjaśnia pojęcia <i>historyzm, neogoty, orientalizm</i> • wymienia cechy charakterystyczne stylu romantycznego i objaśnia je na przykładach • omawia stosunek poetów romantycznych do przyrody na podstawie treści utworów • omawia przedstawione w	• wymienia najważniejsze dzieła preromantyzmu europejskiego • opisuje specyfikę romantyzmu polskiego • wypowiada się na temat życia i twórczości George’a Byrona • referuje najważniejsze tezy filozofii Hegla • wyjaśnia istotę triady Hegla • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki romantycznej • opisuje twórczość kluczowych artystów romantycznych (Henry’ego Fuseli, Caspara Davida Friedricha, Francisca Goi) • omawia kreację podmiotu lirycznego w wierszu romantycznym na przykładzie podanych utworów • omawia funkcję ludu w balladzie • interpretuje utwór jako	• wypowiada się na temat wydarzeń historycznych, które miały wpływ na kształtowanie się nowej epoki • przedstawia postać Napoleona i jego wpływ na kształtowanie się nowej epoki • tłumaczy przyczyny popularności mesjanizmu w Polsce • analizuje romantyczne dzieło sztuki • omawia wpływ gotyku na sztukę renesansu • charakteryzuje specyfikę teatru romantycznego • analizuje i interpretuje wiersze Williama Wordswortha zamieszczone w podręczniku • omawia balladę jako gatunek typowy dla światopoglądu romantycznego • analizuje język fragmentów jako przykład	• opisuje specyfikę życia codziennego w romantyzmie • charakteryzuje zjawisko dandyzmu • referuje poglądy filozoficzne Johanna Gottlieba Fichtego na podstawie informacji dostępnych w podręczniku oraz innych źródłach • wymienia cechy pejzażu romantycznego • charakteryzuje ogólnie polskie malarstwo romantyczne • wypowiada się na temat muzyki romantycznej • streszcza powieść Mary Shelley <i>Frankenstein</i> • omawia różnice pomiędzy powieścią gotycką a powieścią <i>Frankenstein</i> • analizuje sposób budowania atmosfery grozy w podanym fragmencie powieści • wymienia tytuł

• wypowiada się na temat życia i twórczości Adama Mickiewicza • wyjaśnia pojęcia <i>bohater werterowski</i>, <i>książki zbójckie</i> • streszcza fragment IV cz. <i>Dziadów</i> zamieszczony w podręczniku • relacjonuje treść IV cz. <i>Dziadów</i> • charakteryzuje Gustawa jako bohatera werterowskiego • wyjaśnia znaczenie terminu <i>sonet</i> • omawia treść sonetów zamieszczonych w podręczniku • wskazuje w utworach Adama Mickiewicza cechy gatunkowe sonetu • relacjonuje treść cz. III <i>Dziadów</i> • wyjaśnia terminy <i>improwizacja</i>, <i>mesjanizm</i>, <i>prometeizm</i>, <i>dramat romantyczny</i> • przedstawia obraz społeczeństwa polskiego na podstawie scen <i>Salon warszawski</i> i <i>Pan Senator</i> • relacjonuje treść <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza • wyjaśnia terminy <i>inwokacja</i>, <i>epopeja narodowa</i> • prezentuje pełny tytuł dzieła i go wyjaśnia • omawia warstwy szlacheckie ukazane w dziele	• utworze idee oświeceniowe i romantyczne • charakteryzuje bohaterkę ballady jako osobę obłąkaną • orientuje się w treści IV cz. <i>Dziadów</i> • wyjaśnia, kim są postacie toczące dialog w cytowanym fragmencie • opisuje miłość romantyczną • wyjaśnia terminy <i>Orient</i>, <i>orientalizm</i> • charakteryzuje obraz Orientu w wierszu <i>Bakczysaraj w nocy</i> • wiąże tematykę utworów z biografią Adama Mickiewicza • wyjaśnia pojęcia <i>filomaci</i>, <i>filareci</i>, <i>martyrologia</i> • przedstawia okoliczności powstania cz. III <i>Dziadów</i> • omawia problem teodycei obecny w Wielkiej Improwizacji • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>prometeizm</i> na podstawie analizy Wielkiej Improwizacji • odczytuje znaczenie pojęcia <i>mesjanizm</i> w kontekście Widzenia Księdza Piotra	• manifest romantyzmu polskiego • przedstawia podział dramatu • wymienia cechy miłości romantycznej zawarte we fragmentach • porównuje postać Księdza jako antagonisty Gustawa ze Starcem z <i>Romantyczności</i> • wskazuje cechy dramatu romantycznego • analizuje sonety • omawia funkcje zastosowanych w utworach środków stylistycznych • odnosi treść scen więziennych do biografii Adama Mickiewicza • interpretuje przemianę Gustawa w Konrada • przedstawia wątki biblijne obecne w Widzeniu Księdza Piotra • dostrzega stylizację apokaliptyczną Widzenia Księdza Piotra • wyjaśnia słowa Wysockiego: <i>Nasz naród jak lawa...</i> • wyjaśnia termin <i>ironia romantyczna</i> • omawia genezę <i>Pana Tadeusza</i> w świetle <i>Epilogu</i> • przedstawia funkcję	• stylu romantycznego • omawia sens przestrogi, wygłoszonej przez Gustawa • wyjaśnia funkcję ekspresji słownej w wypowiedziach Gustawa • wyjaśnia pojęcie <i>pielgrzym</i> w kontekście zaprezentowanych utworów • w wierszu <i>Stepy akemańskie</i> omawia kreację podmiotu mówiącego • w wierszu <i>Burza</i> opisuje kreację bohatera lirycznego pojawiającego się w ostatniej strofie • analizuje kreację Konrada podczas Wielkiej Improwizacji • przedstawia rolę Małej Improwizacji • omawia funkcję epizodu przedstawiającego historię pani Rollison • omawia stylizację apokaliptyczną obecną w Widzeniu Księdza Piotra • interpretuje <i>Ustęp</i> oraz <i>Do przyjaciół Moskali</i> z uwagi na obraz społeczeństwa rosyjskiego • omawia ewolucję bohatera w twórczości Adama Mickiewicza	• przynajmniej jednej ekranizacji dzieła Mary Shelley • opisuje etap biografii Adama Mickiewicza, w którym powstał tekst • odnosi postać Starca przedstawionego w balladzie do sylwetki Jana Śniadeckiego • porównuje fragment utworu z <i>Romantycznością</i> • wypowiada się na temat statusu ontologicznego Gustawa • zestawia Gustawa z tytułowym bohaterem <i>Cierpień młodego Wertera</i> • odnosi budowę sonetów Adama Mickiewicza do tradycji gatunku • porównuje sonet <i>Burza</i> z obrazem Théodore’a Géricault <i>Tratwa „Meduzy”</i> • analizuje „pieśń wampiryczną” Konrada • porównuje sceny oniryczne w cz. III <i>Dziadów</i> • dyskutuje na temat dwóch postaw człowieka wobec Boga – Konrada i Księdza Piotra • odnosi tematykę <i>Pana Tadeusza</i> do życiorysu Adama Mickiewicza
--	---	---	---	--

	• relacjonuje treść utworów [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] i [<i>Polaty się lzy...</i>] • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyznanie autobiograficzne</i> • wymienia najważniejsze wydarzenia w biografii Adama Mickiewicza • podaje tytuły omawianych utworów Adama Mickiewicza • prezentuje tematykę omawianych utworów Adama Mickiewicza • relacjonuje treść wiersza • wyjaśnia pojęcia <i>Termopile</i>, <i>Cheronea</i> • relacjonuje treść wiersza • wyjaśnia terminy <i>hymn</i>, <i>nostalgia</i>, <i>emigrant</i> • relacjonuje treść podanych fragmentów oraz całości utworu • podaje genezę i znaczenie imienia <i>Kordian</i> • wskazuje cechy charakterystyczne Kordiana jako bohatera romantycznego • wyjaśnia pojęcie <i>winkelriedyzm</i> • charakteryzuje głównego bohatera • wymienia najważniejsze wydarzenia w biografii poety • podaje tytuły poznanych utworów Słowackiego • przedstawia tematykę omawianych wierszy Cypriana Norwida • określa rodzaj liryki i adresata w utworach <i>Fortepian Szopena</i> i	• interpretuje symbolikę przypowieści Żegoty • prezentuje cechy dramatu romantycznego na przykładzie <i>Dziadów</i> cz. III • charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego • charakteryzuje Jacka Soplicę/księdza Robaka jako bohatera dynamicznego • omawia tło historyczne <i>Pana Tadeusza</i> na podstawie opisu przyjazdu tytułowego bohatera, historii rodu Horeszków oraz koncertu Jankiela • wymienia cechy, które uczyniły z <i>Pana Tadeusza</i> epopeję narodową • omawia sposób ukazania natury w wierszu [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] • opisuje sposób przedstawienia każdego z etapów życia podmiotu mówiącego w wierszu [<i>Polaty się lzy...</i>] • prezentuje problematykę omawianych utworów Adama Mickiewicza • omawia na podstawie wiersza symbolikę Termopil i Cheronei w odniesieniu do historii Polski • omawia relację pomiędzy	- opisów przyrody w dziele • omawia kreację podmiotu mówiącego w obu utworach • określa rolę paralelizmu w wierszu [<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>] i klamry kompozycyjnej w wierszu [<i>Polaty się lzy...</i>] • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Adama Mickiewicza • omawia kreację podmiotu mówiącego w utworze • odczytuje znaczenie symboli użytych w utworze <i>czerepu rubasznego</i>, <i>duszy anielskiej</i> i innych • prezentuje kreację podmiotu lirycznego • analizuje sposób przedstawienia natury przez Słowackiego • interpretuje symbolikę miejsca, z którego bohater wygłasza monolog • przedstawia reakcję Kordiana na decyzję spiskowych w kontekście jego monologu wygłoszonego na górze Mont Blanc • analizuje <i>Przygotowanie</i> w kontekście historii powstania listopadowego • omawia wpływ etapów podróży Kordiana na	• analizuje wiersze z uwagi na sposób ukazania przemijania • wypowiada się na temat działalności Adama Mickiewicza w ostatnich latach jego życia • prezentuje biografię Adama Mickiewicza • omawia znaczenie twórczości Adama Mickiewicza dla rozwoju literatury polskiej • przytacza opinię podmiotu lirycznego o rodakach zawartą w <i>Grobie Agamemnona</i> • omawia odwołania mitologiczne w utworze • omawia sposób tworzenia nastroju w wierszu • interpretuje utwór w kontekście biografii Juliusza Słowackiego oraz w wymiarze uniwersalnym • interpretuje rolę Strachu i Imaginacji na podstawie analizy fragmentu sceny V aktu III • analizuje sposób tworzenia napięcia w prezentowanej scenie • porównuje winkelriedyzm Słowackiego z mesjanizmem Mickiewicza • analizuje rolę diabła w <i>Kordianie</i> • zestawia Kordiana z	• zestawia romantyczny obraz natury z opisami przyrody w <i>Panu Tadeuszu</i> • analizuje i ocenia adaptację filmową <i>Pana Tadeusza</i> w reżyserii Andrzeja Wajdy • wypowiada się na temat wiersza [<i>Polaty się lzy...</i>] w kontekście biografii Adama Mickiewicza • omawia odmienność obu liryków od dotychczasowej twórczości poety • wypowiada się na temat twórczości Adama Mickiewicza w kontekście jego biografii • dyskutuje na temat znaczenia twórczości Adama Mickiewicza dla rozwoju literatury polskiej • bierze udział w dyskusji na temat obrazu Polaków zawartego w <i>Grobie Agamemnona</i> oraz jego ponadczasowości • wypowiada się na temat losu emigranta • dokonuje analizy porównawczej <i>Hymnu</i> Juliusza Słowackiego i <i>Stepów akemańskich</i> Adama Mickiewicza • porównuje fragment monologu na Mont Blanc z Wielką Improwizacją z III cz. <i>Dziadów</i> • interpretuje fragment
--	---	---	---	--	---

	<i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> • orientuje się w treści utworu, do którego nawiązuje wiersz <i>W Weronie</i>	zastosowanym gatunkiem literackim a treścią wiersza • określa funkcję epifory zastosowanej w utworze • charakteryzuje głównego bohatera na podstawie fragmentu monologu na szczycie Mont Blanc • omawia stanowisko Prezesa na podstawie fragmentu aktu III • wskazuje przyczyny omdlenia Kordiana • przedstawia cechy bohatera werterowskiego w postaci Kordiana • wyjaśnia znaczenie opowieści Grzegorza • przytacza argumenty przeciwników oraz zwolenników zamachu na cara • wymienia cechy dramatu romantycznego na podstawie <i>Kordiana</i> • przedstawia problematykę wybranych utworów wieszczą • dzieli utwór <i>Fortepian Szopena</i> na części tematyczne • omawia tradycje pogrzebowe przedstawione w rapsodzie • określa sposób, w jaki wiersz <i>W Weronie</i> odwołuje się do utworu	kształtowanie się światopoglądu bohatera • przedstawia koncepcję bohatera romantycznego zaprezentowaną w <i>Kordianie</i> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Słowackiego • analizuje środki stylistyczne zastosowane w wierszu <i>Fortepian Szopena</i> i określa ich funkcje • odczytuje znaczenie motta w kontekście całego utworu • interpretuje sposób przedstawienia pochówku generała • określa funkcję użytych w rapsodzie wyróżników graficznych • podaje funkcje środków stylistycznych zastosowanych w wierszu <i>W Weronie</i>	Konradem • omawia znaczenie twórczości Słowackiego dla rozwoju literatury polskiej • interpretuje symbole użyte w wierszu <i>Fortepian Szopena</i> • omawia koncepcję sztuki przedstawioną w <i>Fortepianie Szopena</i> • analizuje sposób, w jaki Norwid osiągnął w rapsodzie nastrój żałoby • interpretuje przesłanie utworów <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> oraz <i>W Weronie</i>	monologu Kordiana w zestawieniu z obrazem Caspara Davida Friedricha <i>Wędrowiec nad morzem mgieł</i> • omawia ocenę powstania listopadowego według Juliusza Słowackiego i ustosunkowuje się do niej • przedstawia i analizuje dwa sposoby mówienia o powstaniu listopadowym – Adama Mickiewicza w III cz. <i>Dziadów</i> i Juliusza Słowackiego w <i>Kordianie</i> • wypowiada się na temat poglądów Słowackiego o Polsce i Polakach w kontekście jego twórczości • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia twórczości poety w rozwoju literatury polskiej • analizuje wiersze Norwida w kontekście konwencji romantycznej – czym nawiązują i czym się od niej odróżniają • w odniesieniu do wiersza <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i> podejmuje dyskusję o roli wybitnych jednostek w świecie
--	---	---	---	---	--

		Szekspira			
Nauka o języku	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>znaki naturalne</i> i <i>znaki konwencjonalne</i> • wskazuje różnice pomiędzy znakami naturalnymi a konwencjonalnymi • podaje przykłady znaków naturalnych i konwencjonalnych • przywołuje schemat komunikacyjny według Romana Jakobsona • wymienia funkcje języka	• wyjaśnia terminy <i>symptomy, ikony, kod, akt komunikacji, komunikat językowy</i> • tłumaczy różnicę pomiędzy stroną znaczącą a znaczoną znaku językowego • objaśnia elementy schematu komunikacyjnego Romana Jakobsona • prezentuje funkcje języka i ilustruje je przykładami • wymienia najważniejsze cechy stylu romantycznego	• wyjaśnia terminy <i>kompetencja językowa, slang</i> • odnosi funkcje języka do konkretnych przykładów • omawia specyfikę współczesnego modelu komunikacji • wskazuje cechy stylu romantycznego na przykładach	• wyjaśnia termin <i>tabu językowe</i> i ilustruje go przykładami • tłumaczy zależność pomiędzy stylem romantycznym a obrazem świata, który on odzwierciedla	• prezentuje funkcje języka nieuwzględnione przez Jakobsona • omawia funkcję perswazyjną w wybranym przekazie reklamowym

Romantyzm - nawiązania	• relacjonuje opinie przedstawione w podanych fragmentach • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat romantyzmu • rozpoznaje wpływy kultury romantycznej w różnych dziełach sztuki	• wyjaśnia, na czym polega różnica pomiędzy oceną romantyzmu Marii Janion i Witolda Gombrowicza • wyjaśnia najistotniejsze elementy tradycji romantycznej • wskazuje gatunki romantyczne funkcjonujące we współczesnej kulturze	• omawia relację pomiędzy funkcjonowaniem paradygmatu romantycznego a kwestią niepodległości • formułuje wnioski na tematy związane z literaturą romantyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa romantyzmu • omawia wpływ romantyzmu na epoki późniejsze	• podejmuje dyskusję na temat funkcjonowania paradygmatu romantycznego we współczesnej Polsce w kontekście fragmentu książki Marii Janion • określa wpływ Adama Mickiewicza na tworzenie polskich mitów narodowych • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z romantyzmem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań • przedstawia rolę światopoglądu romantycznego w dziejach kultury polskiej	• formułuje opinię na temat paradygmatu romantycznego oraz wpływu Mickiewicza na kształtowanie się tożsamości narodowej • wykorzystuje odpowiednie konteksty interpretacyjne wywodzące się z romantyzmu • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące literatury romantycznej • podejmuje dyskusję na temat wpływu światopoglądu romantycznego na polską historię i kulturę
	książki KrzysztoRutkowskiego <i>Braterstwo albo śmierć</i> omawia zasady funkcjonowania stowarzyszenia	• na podstawie fragmentu tekstu wyjaśnia różne zachowania członków stowarzyszenia opisane przez Krzysztofa Rutkowskiego	• poszukuje wiadomości na temat Koła Sprawy Bożej Andrzeja Towiańskiego w różnych źródłach informacji	• podejmuje dyskusję, czy Koło Sprawy Bożej można określić mianem sekty	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
	• relacjonuje treść filmu <i>Buntownik bez powodu</i> • wyjaśnia pojęcia <i>bunt</i>, <i>idealizm</i>, <i>hipokryzja</i>	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>kontrkultura</i> • opisuje społeczność dorosłych zaprezentowaną w filmie • wskazuje, przeciwko czemu buntują się bohaterowie filmu	• porównuje postawy bohaterów filmu ze sposobem postępowania bohaterów romantycznych	• interpretuje tytuł filmu • omawia uniwersalny obraz młodego człowieka na przykładzie bohatera filmu	• uczestniczy w dyskusji dotyczącej przyczyn buntu młodych ludzi w przeszłości i obecnie
Pozytywizm	• wyjaśnia etymologię terminu	• omawia wydarzenia	• wskazuje przemiany	• opisuje życie codzienne	• analizuje wskazane

	<i>pozytywizm</i> • wskazuje daty wyznaczające ramy epoki w Europie	związane z datami wyznaczającymi ramy czasowe epoki w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów <i>scjentyzm</i>, <i>organicyzm</i>, <i>ewolucjonizm</i>, <i>utilitaryzm</i>	cywilizacyjne i społeczne, które ukształtowały epokę • tłumaczy znaczenie nazwy <i>la belle époque</i>	w drugiej połowie XIX w.	obrazy w kontekście wizerunku epoki
	• wskazuje daty wyznaczające ramy czasowe epoki w Polsce • wyjaśnia terminy <i>praca organiczna</i>, <i>praca u podstaw</i>, <i>asymilacja Żydów</i>, <i>emancypacja kobiet</i>	• wyjaśnia różnicę w funkcjonowaniu terminu <i>pozytywizm</i> pomiędzy Europą a Polską • porównuje pozytywizm polski z europejskim	• wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>inteligencja</i> • opisuje przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.	• analizuje rolę powstania styczniowego w kształtowaniu się pozytywizmu polskiego	• podejmuje dyskusję na temat powstania styczniowego • analizuje poszczególne różnice pomiędzy pozytywizmem polskim a europejskim
	• czyta ze zrozumieniem fragment tekstu filozoficznego Auguste'a Comte'a <i>Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej</i> • wymienia najważniejsze założenia filozofii Comte'a	• omawia najważniejsze założenia filozofii Comte'a	• wyjaśnia istotę filozofii pozytywnej	• charakteryzuje polską filozofię pozytywistyczną	• przybliża światopogląd pozostałych filozofów pozytywistycznych (Johna Stuarta Milla, Herberta Spencera, Hipolita Taine'a)
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>realizm</i>, <i>naturalizm</i> • rozpoznaje realizm na przykładach • podaje tytuły przykładowych dzieł sztuki drugiej połowy XIX w.	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>akademizm</i>, <i>eklektyzm</i> oraz <i>malarstwo historyczne</i> i podaje przykłady dzieł realizujących te style • wymienia cechy charakterystyczne realizmu w malarstwie	• wyjaśnia technikę realizmu na wybranym przykładzie • wymienia najważniejszych polskich twórców drugiej połowy XIX w. (Józef Chełmoński, Aleksander i Maksymilian Gierzymscy, Jan Matejko) oraz tytuły ich dzieł • omawia architekturę drugiej połowy XIX w.	• analizuje dzieło sztuki według wskazanych kryteriów • wyjaśnia przyczyny popularności malarstwa historycznego w Polsce • omawia specyfikę teatru drugiej połowy XIX w.	• wypowiada się na temat muzyki drugiej połowy XIX w. • analizuje i ocenia dzieła realistyczne oraz wybrane dzieło polskiego malarstwa historycznego
	• wyjaśnia znaczenie terminów <i>nowela</i>, <i>opowiadanie</i>, <i>obrazek</i>, <i>powieść tendencyjna</i>, <i>realizm</i>, <i>powieść historyczna</i>	• omawia służebną rolę powieści tendencyjnej • przedstawia założenia poezji pozytywizmu w kontekście tradycji romantycznej	• analizuje przyczyny popularności gatunków epickich w drugiej połowie XIX w.	• analizuje przyczyny popularności powieści historycznej w Polsce	• prezentuje treść wybranej powieści realistycznej Stendhala, Dickensa, Tolstoja Flauberta bądź Balzaka
	• wyjaśnia znaczenie terminów	• wskazuje w czytanych	• wyjaśnia przyczyny	• analizuje retoryczną	• bierze udział w dyskusji

	<i>publicystyka, retoryka</i> • streszcza zamieszczone w podręczniku fragmenty artykułów Aleksandra Świętochowskiego i Bolesława Prusa	tekstach elementy światopoglądu pozytywistycznego • wymienia kryteria, według których Aleksander Świętochowski wyodrębnił dwie antagonistyczne grupy	popularności prasy i publicystyki w drugiej połowie XIX w. • określa, w jakim znaczeniu Prus używa słów <i>naród, narodowy</i>	funkcję przytoczeń znajdujących się na początku artykułu Świętochowskiego • podejmuje dyskusję dotyczącą postulatów Aleksandra Świętochowskiego i Bolesława Prusa	na temat roli prasy i publicystyki we współczesnym świecie
	• wyjaśnia termin <i>sonet</i> • prezentuje treść omawianych wierszy Adama Asnyka: <i>Do młodych</i> oraz <i>Sonetu</i> • określa rodzaj liryki obu utworów	• odnajduje w wierszu <i>Do młodych</i> elementy programu pozytywistycznego • prezentuje opinię na temat pozytywistów i romantyków przedstawioną w wierszu <i>Do młodych</i> • wskazuje w <i>Sonecie</i> cechy charakterystyczne dla tego gatunku literackiego	• interpretuje przesłanie wiersza <i>Do młodych</i> • analizuje <i>Sonet</i>	• analizuje sposób przedstawienia miłości w <i>Sonecie</i>	• dokonuje analizy porównawczej wierszy Adama Asnyka <i>Do młodych</i> i Adama Mickiewicza <i>Oda do młodości</i>
	• streszcza zamieszczony w podręczniku fragment <i>Mendla Gdańskiego</i> Marii Konopnickiej • wyjaśnia znaczenie terminów <i>antysemityzm, pogrom, asymilacja</i>	• charakteryzuje głównego bohatera noweli oraz zegarmistrza	• przedstawia sytuację Żydów na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. • omawia argumentację zegarmistrza usprawiedliwiającą pogrom	• odnajduje i omawia postulat pracy organicznej w podanym fragmencie noweli	• omawia źródła antysemityzmu w Polsce • wypowiada się na temat skuteczności pozytywistycznych postulatów dotyczących asymilacji • analizuje problem antysemityzmu w świecie współczesnym
	• streszcza zamieszczony w podręczniku fragment <i>Marty</i> Elizy Orzeszkowej • wyjaśnia znaczenie terminów <i>emancypacja, powieść tendencyjna</i>	• relacjonuje najważniejsze wydarzenia powieści Elizy Orzeszkowej • określa sytuację narracyjną w prezentowanym fragmencie	• omawia sytuację kobiet po upadku powstania styczniowego	• analizuje problem, z którym boryka się bohaterka fragmentu powieści • odnajduje powiązania pomiędzy biografią Elizy Orzeszkowej a podjętym	• zabiera głos w dyskusji na temat dzisiejszej sytuacji kobiet w Polsce i na świecie • interpretuje w kontekście fragmentu utworu obraz Éduarda Maneta <i>Bar w</i>

		• charakteryzuje tytułową bohaterkę		przez nią tematem	<i>Folies-Bergère</i>
	• streszcza fragment felietonu Bolesława Prusa <i>Kroniki tygodniowe</i> zamieszczonego w podręczniku • wyjaśnia znaczenie terminu <i>felieton</i>	• odnajduje cechy felietonu we fragmencie <i>Kronik tygodniowych</i> • wymienia problemy społeczne, o których pisze autor felietonu	• analizuje funkcję komizmu we wskazanym fragmencie	• podejmuje dyskusję na temat przyczyn popularności felietonu we współczesnej prasie	• wskazuje cechy felietonu w wybranym tekście współczesnym
	• relacjonuje treść <i>Laki</i> Bolesława Prusa • charakteryzuje warstwy społeczne przedstawione w <i>Lalce</i>: arystokrację, kupiectwo niemieckie, żydowskie, polskie, inteligencję, biedotę • wyjaśnia znaczenie terminów <i>powieść dojrzałego realizmu</i>, <i>świat przedstawiony</i>	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>retrospekcja</i> • omawia świat przedstawiony powieści • odnajduje w powieści elementy światopoglądu pozytywistycznego • opisuje <i>Lalkę</i> jako powieść dojrzałego realizmu • omawia kompozycję powieści	• przedstawia idealizm trzech bohaterów: Ignacego Rzeckiego, Stanisława Wokulskiego i Juliana Ochockiego • omawia sposób ukazania miłości przez Prusa • analizuje losy i postawę głównego bohatera jako postaci tragicznej oraz w kontekście światopoglądu pozytywistycznego	• analizuje narrację w <i>Lalce</i> • interpretuje tytuł powieści • odnajduje w powieści topos <i>theatrum mundi</i> i go omawia • analizuje postać Izabeli Łęckiej	• analizuje powieść pod kątem stosunku Prusa do idei pozytywistycznych • podejmuje dyskusję na temat sposobu zakończenia powieści • odnajduje w <i>Lalce</i> elementy języka ezopowego
	• wymienia najważniejsze wydarzenia z biografii Bolesława Prusa • podaje tytuły utworów pisarza • prezentuje ogólnie tematykę twórczości Prusa	• omawia problematykę poznanych utworów Prusa	• wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Prusa	• omawia znaczenie twórczości Bolesława Prusa w rozwoju literatury polskiej	• wypowiada się na temat poglądów Prusa w kontekście jego twórczości • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia twórczości Prusa w rozwoju literatury polskiej
	• relacjonuje treść <i>Zbrodni i kary</i> Fiodora Dostojewskiego • charakteryzuje główne postaci powieści: Raskolnikowa i Sonię	• omawia teorię Raskolnikowa, która popchnęła go do zbrodni • analizuje przyczyny popełnienia zbrodni przez głównego bohatera • wyjaśnia, na czym polega polifoniczność powieści	• omawia sposób przedstawienia miejsca akcji (Petersburga) oraz wpływ przestrzeni na głównego bohatera • analizuje konflikt rozumu i wiary uosobiony w postaciach Rodiona Raskolnikowa i Soni	• analizuje znaczenie snów dla wymowy powieści • omawia koncepcję człowieczeństwa zawartą w <i>Zbrodni i karze</i> • analizuje postać Arkadiusza Swidrygajłowa jako sobowtóra Rodiona Raskolnikowa	• uczestniczy w dyskusji na temat współczesnych problemów etycznych w kontekście filozofii Raskolnikowa • odnosi światopogląd głównego bohatera do współczesnych Dostojewskiemu koncepcji filozoficznych
	• streszcza powieść Balzaka • charakteryzuje XIX-wieczne	• omawia cechy powieści realistycznej na podstawie	• przedstawia rolę realizmu topograficznego w utworze	• na podstawie powieści omawia wpływ środowiska	• porównuje opis Paryża w <i>Ojcu Goriocie</i> z opisem

	społeczeństwo francuskie na podstawie <i>Ojca Goriot</i>	utworu Balzaka		na charakter człowieka	Warszawy w <i>Lalce</i> • dyskutuje na temat dylematów młodych ludzi, którzy wkraczą w dorosłe życie
Nauka o języku	• przedstawia i klasyfikuje odmiany języka narodowego • odróżnia odmianę nieoficjalną języka od oficjalnej	• wymienia podstawowe dialekty polszczyzny • wyjaśnia przyczyny powstania języków środowiskowych i zawodowych • podaje cechy stylu pozytywistycznego	• wyjaśnia, czym są spowodowane różnice w języku polskim • charakteryzuje styl literatury pozytywistycznej na przykładach	• wyjaśnia, w jaki sposób styl literatury pozytywistycznej odzwierciedla światopogląd epoki	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
	• relacjonuje opinie Józefa Bocheńskiego i Jerzego W. Borejszy na temat pozytywizmu	• wskazuje różnice pomiędzy tekstami obu autorów • przedstawia stosunek Józefa Bocheńskiego do filozofii Auguste'a Comte'a	• analizuje różnice w postrzeganiu pozytywizmu przez obu autorów • na podstawie tekstu Borejszy omawia pozytywną rolę pozytywizmu w budowaniu tożsamości narodowej Polaków	• podejmuje dyskusję dotyczącą roli pozytywizmu w rozwoju kultury polskiej	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat pozytywizmu	• wyjaśnia najistotniejsze elementy tradycji pozytywistycznej	• formułuje wnioski dotyczące zagadnień związanych z literaturą pozytywistyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa pozytywizmu	• uczestniczy w dyskusji na tematy związane z pozytywizmem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje odpowiednie konteksty interpretacyjne wywodzące się z pozytywizmu • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa pozytywistycznego
	• rozpoznaje obecność utworów i tematów pozytywistycznych we współczesnej kulturze	• wskazuje ślady materialne epoki pozytywizmu w otaczającym świecie	• wymienia elementy światopoglądu pozytywistycznego we współczesnym świecie	• omawia aktualność pozytywistycznych koncepcji dotyczących literatury i sztuki	• analizuje wybrany utwór, w którym widoczny jest wpływ tematu, motywu, światopoglądu bądź utworu pozytywistycznego
	• wyjaśnia pojęcia <i>nietolerancja</i>, <i>feminizm</i> • relacjonuje treść fragmentów <i>Obywatelki</i> Manueli	• omawia problemy, na które zwracają uwagę autorzy tekstów	• analizuje źródło i funkcję komizmu w <i>Dzienniku</i> • wymienia argumenty użyte przez pisarkę	• analizuje użytą przez Pilcha konwencję opisu problemu • interpretuje ostatnie	• uczestniczy w dyskusji na temat nietolerancji wobec różnych wyznań we współczesnym świecie

	Gretkowskiej i <i>Dziennika</i> Jerzego Pilcha • określa adresata tekstu Gretkowskiej			zdanie fragmentu <i>Obywatelki</i>	• rozmawia o dyskryminacji ze względu na płeć w XIX w. i dzisiaj
	• streszcza fragment prozy Stefana Chwina • porównuje biografie Stanisława Wokulskiego i Stacha W.	• wskazuje współczesne realia obecne we fragmencie tekstu Chwina	• wyjaśnia, czym jest parafraza na podstawie tekstu	• wskazuje zabiegi językowe zastosowane przez pisarza i określa ich funkcje	• podejmuje dyskusję na temat sensu tworzenia parafraz literackich